

لایحه اصلاح قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۷۲

مرحله اول

مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۸۷/۱۲/۴

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۸۷/۱۲/۲۶

ماده ۱- ماده (۲۸) الحاقی قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران^(۱) - مصوب ۱۳۷۸ - به شرح زیر اصلاح گردید:

ماده ۲۸- تأسیس و فعالیت مؤسسات بیمه ایرانی با سرمایه داخلی و خارجی و شعب و نمایندگی آنها و مؤسسات کارگزاری بیمه ایرانی و شعب و نمایندگی مؤسسات بیمه خارجی و مؤسسات کارگزاری بیمه خارجی در مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مجاز و صرفاً تابع مقرراتی است که به پیشنهاد بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

الف - نظرات مخالف

- اطلاق واگذاری صلاحیت وضع مقررات مربوط به تأسیس و فعالیت مؤسسات مذکور در این ماده به هیأت وزیران، از آنجا که مشتمل بر امور واجد ماهیت تقنینی نیز می شود که وفق اصل ۸۵ قانون اساسی، در صلاحیت مجلس شورای اسلامی است، مغایر اصل مزبور می باشد.

- عموم عبارت «صرفاً تابع مقرراتی است که ...» به جهت آنکه متضمن تفوق بخشی به مصوبه هیأت وزیران نسبت به قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی و همچنین واگذاری حق نسخ قوانین توسط آیین نامه است، در تغایر با اصول متعدد قانون اساسی؛ از جمله اصول ۸۵ و ۱۳۸ قانون اساسی است.

۱. ماده ۲۸ (اصلاحی ۱۳۷۸/۴/۳۰ مجمع تشخیص مصلحت نظام): «تأسیس و فعالیت مؤسسات بیمه ایرانی با سرمایه داخلی و خارجی و شعب و نمایندگی آنها و مؤسسات کارگزاری بیمه در مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مجاز و صرفاً تابع مقرراتی است که به پیشنهاد بیمه مرکزی ایران به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.»

ب - نظر موافق

- نظری ابراز نشد.

ج - تصمیم شورا

ماده ۲۸ اصلاحی، با ۷ رأی موافق، مغایر با اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.

ماده ۲- متن زیر به عنوان ماده (۲۹) به قانون مذکور الحاق گردید:

ماده ۲۹- تأسیس و فعالیت بورسها (اوراق بهادار، کالا و ارز) با سرمایه داخلی و خارجی در مناطق آزاد تابع مقرراتی است که ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون با پیشنهاد شورای عالی بورس و اوراق بهادار به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

الف - نظر مخالف

- اطلاق واگذاری صلاحیت وضع مقررات مربوط به تأسیس و فعالیت مؤسسات مذکور در این ماده به هیأت وزیران، از آنجا که مشتمل بر امور واجد ماهیت تقنینی نیز می شود که وفق اصل ۸۵ قانون اساسی، در صلاحیت مجلس شورای اسلامی است، مغایر اصل مزبور می باشد.

ب - نظر موافق

- نظری ابراز نشد.

ج - تصمیم شورا

ماده ۲۹ الحاقی، با ۷ رأی موافق، مغایر با اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.

نظریه (مرحله اول) شورای نگهبان^(۱)

نظر به اینکه اطلاق مقررات مذکور در مواد (۱) و (۲) شامل تقنین نیز می گردد، بنابراین اجازه تصویب آن به هیأت وزیران، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.

۱. مندرج در نامه شماره ۸۷/۳۰/۳۱۸۰۰ مورخ ۸۷/۱۲/۲۷ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

مرحله دوم

مصوبه اصلاحی مجلس شورای اسلامی: ۱۳۸۸/۲/۲۰

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۸۸/۲/۳۰

ماده ۱- یک تبصره به شرح زیر به ماده (۲۸) الحاقی قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران^(۱) - مصوب ۱۳۷۸ - الحاق می‌گردد: تبصره - حکم مذکور در این ماده شامل شعب و نمایندگی مؤسسات خارجی و مؤسسات کارگزاری بیمه خارجی نیز خواهد بود.

ماده ۲- متن زیر به عنوان ماده (۲۹) به قانون مذکور الحاق گردید:

ماده ۲۹- تأسیس و فعالیت بورسها (اوراق بهادار، کالا و ارز) با سرمایه داخلی و خارجی در مناطق آزاد بر اساس مقررات مجاز و تابع آئین‌نامه‌ای است که ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون با پیشنهاد شورای عالی بورس و اوراق بهادار به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

الف - نظر مخالف

- با توجه به اینکه اصلاحیه سال ۱۳۷۸ این قانون، به تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام رسیده است، اضافه کردن موادی به مصوبه مجمع یا تغییر آن از سوی مجلس شورای اسلامی، در تغایر با اصل ۱۱۲ قانون اساسی و صلاحیت مجمع تشخیص مصلحت نظام است.^(۲)

ب - نظر موافق

- نظری ابراز نشد.

ج - تصمیم شورا

مواد مزبور، با ۸ رأی موافق، مغایر با اصل ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد.

۱. ماده ۲۸ (اصلاحی ۱۳۷۸/۴/۳۰ مجمع تشخیص مصلحت نظام): «تأسیس و فعالیت مؤسسات بیمه ایرانی با سرمایه داخلی و خارجی و شعب و نمایندگی آنها و مؤسسات کارگزاری بیمه در مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مجاز و صرفاً تابع مقرراتی است که به پیشنهاد بیمه مرکزی ایران به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.»

۲. بر اساس نظریه شماره ۵۳۱۸ مورخ ۱۳۷۲/۷/۲۴ شورای نگهبان: «هیچیک از مراجع قانونگذاری حق رد و ابطال و نقض و فسخ مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام ندارد، اما در صورتی که مصوبه مجمع مصلحت مربوط به اختلاف نظر شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی بوده، مجلس پس از گذشت زمان معتاداً به که تغییر مصلحت موجه باشد، حق طرح و تصویب قانون مغایر را دارد. ...»

نظریه (مرحله دوم) شورای نگهبان^(۱)

چون اصل ماده (۲۸) مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام می‌باشد، الحاق تبصره از این جهت که موجب توسعه آن مصوبه می‌شود، علاوه بر اینکه ایراد این شورا در خصوص مصوبه مذکور بر این مصوبه وارد است، مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی نیز شناخته شد.

سرانجام مصوبه

* با توجه به اصرار مجلس شورای اسلامی در جلسه ۱۳۸۸/۵/۷ نسبت به مصوبه خویش، مصوبه مزبور طبق اصل ۱۱۲ قانون اساسی، برای رفع اختلاف به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال شد.^(۲)

۱. مندرج در نامه شماره ۸۸/۳۰/۳۲۶۶۳ مورخ ۸۸/۳/۲ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.
۲. این مصوبه در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۱۵ مجمع تشخیص مصلحت نظام مورد بررسی قرار گرفت و «نظر مجلس شورای اسلامی پس از حذف جمله داخل پرانتز شامل (اوراق بهادار، کالا و ارز) از صدر ماده ۲۹، عیناً مورد تأیید قرار گرفت».